

1675

Anteckningar av Gunnar Larsson

Pöster Trenninge

Fläckebo

} Fläckebo socken
} Norebo härad

Kattögen, varsel, Kylesågen, smörjsten m. m.

Man tror både en och var, att det existerar övernaturlig väsen såsom spöken, varsel skogsrå m. m. Det finns en del personer, som har svårt att tro på såd och till dem räknar jag mig själv också. Men man får lov sätta en halv tro till vad trovärdiga personer säga sagt. Det bor en gammal gumma här i Trenninge och hon har berättat, att hennes då på tiden femtonårige broder och en yngling till vid samma ålder en gång gick vilt med korna i skogen. De var på Karakers skogen och där finnes ett ställe på vilket det finnes en fästning byggd av stenar. I närheten af fästningen var det lagd en kavelbro över ett härr, d. v. s. en bro utav stockar lagda tätt tillsammans så att folk och kor kunde gå på den över härret. På denna bro sågo wallpojkarne en fin kurevagn försed med två hästar komma körande ifrån det hållet, där fästningen var. Det var två herrar som satt i vagnen. Det fanns nämligen ingen körväg där uppe i skogen så de kunde inte färdas, att folk körde där. Två dagar efter denna händelse varo nämnda pojkar till skogen och plaska de här. Då hittade de ett silverskrin efter, som de trodde, nämnda kurevagn. I skrinet fanns det mycken av silver och guld. De togo hem det, men de fingo inte ha det inne över natten för föräldrarn utan de ställde skrinet utanför. På natten fingo de ingen ro alls, inte någon kunde sova i huset det var ett förskräckligt väsen utanför. På morgonen var skrinet borta. Detta skall vara fullkomligt sanning såde gammalt. Hennes broder lever nu också, en gumman ville, att jag skulle skriva to

konor, så att han icke finge berätta för mig denna händelse, men det gjorde jag ej, utan jag skrev med vad gammann sagt.

Om förebud har jag hört en fullkomligt sann händelse berättas av en fullt trovärdig person hur hon hade set en skjuts förespänd med en svart häst köra in på granngård. Personen ifråga hade sett den från köksfönstret. Det var bara ett stenkast mellan gårdarna. Den som såg det tyckte det var alls inte något märkvärdigt med skjutser. Men en halv timme efter sågs det en likadan skjuts köra in på samma gård. Då var det verkligen folk som kom den företa skjutser, som syns var förebud.

Så har jag hört en gubbe berätta, att på de tiden, då man körde foran mellan Västerås och Falun brukade han ligga på lasset ibland och sova, och vid var backe har han hört sitt namn ropas sålunda: "Hör du Per nu skall du uppr". Förvid han vaknat och stigit ut uppför backarna. På vintern, då isen bar, körde man över Stallsjön för det var mycket närmare och bättre väg än att köra kring sjön. På en höstkväll, när han körde ifrån Västerås, låg gubben och sov i härran. När han kom till Stallsjön gick hästarna ner på vintervägar, som ledde över sjön och gick ut i vattnet. Då ropade det åt gubben: "Hör du Per nu skall du uppr". Han vaknade och hörde att hästarna gick i vatten. Det var märkt så att han inte kunde se, men han förstod, att hästarna gått ut i sjön, så han vände om och körde uppr på vägen igen.

I Truninge finnes tre stora stenar vid namn Järnsten, Korksten, och Storsten. Det är en sägen om dem, att tre jättar skulle ha kastat dem från Tranebo för att då onkull Fläckbo kurlpa, men det lyckades inte för dem. De kastade dem för härt så stenarna gick över kyrkan och

föll ned en halv mil bortom kyrkan. En utan jättarvar
har ätit rågröd, den andra kornbröd, och den tredje
vetebrod. Den utan jättarvar, som ätit rågröd, hade
kastat sin sten längst, den andra, som ätit kornbröd
därnäst, och den tredje, som ätit vetebrod, var alla
sämst att kasta. Stenarna ligga mellan tre och fyra
hundra meter ifrån varandra.

Det finnes en sjö på Kvenninge skogen vid nu
Sijön. Den är det en sägen om, att sjön skall va
ett gruuhål. Så är det en gubbe, som berättat, at
han sett någon sorts metall glimma där i en berg
springa i närheten av sjön. Han märkte ut stället
och skulle gå hem efter verktyg och undersöka, om
det kunde vara, som glimmade. Men när han kom
tillbaka kunde han omöjligt finna stället, hur han
såkte ~~efter stället~~. Men folk har i Sala silvergruva
hört en röst, som sagt, att de skulle gå till Kvenning
bergen, så skulle de finna metaller mycket mera
och vinstgivande än de funnit i Sala.

Strax intill mitt hem ligger det en stor ste
Den är väl en tre meter hög och cirka sju åtta m
i omkrets. Den har folk gått och smort, då de trott
sig ha råkat för, som det heter. Det synes än i dag
en jämn fläck som är alldeles brun. De kalla det för
att smörja älvarna. Sedan de smort stenen skulle de
lägga någon slant, knäppnål eller hästkosorn kvar
på den. Stenen kallades för Älvsörn eller Smörjsten.

För några år sedan var det brukligt att folk sku
göra säkaka. Den skulle bakas av vörtbrödet, som
bakades till julen, och sedan skulle den ätas upp när
man började så på våren. Den skulle då kackas
sönder i små bitar och läggas med i vatt blanda
svagdricka och sirap, vari den fick ligga några timmar
och mjukna. Afes sedan med god varin mjölksås till
samt rött stekt skinka.

Jag skall skriva om namnen på dem som i
julistveckan kommer sist upp. Det börjar på
Palmsöndagen med Palmskrut, Lovulten på måndag,
Feten på tisdag, Askfisken, Skärhuset, Långlaten,
Stäcker-kotten, Pårklosskan, Andagstaskan, Fredags, tot.

Att sopa golvet tre torsdagskvällen efter varandra
och ta upp soporna under bordet och den sista
torsdagskvällen gå ut i en korsväg d. v. s. där det
går vägar ~~ett~~ åt fyra håll det gör att man då
mäter sin käraste.

Om man på midsomaraftonen plockar 7 olika
slags blommor hos 7 ägare och sedan lägger dem und
kudden så skall man se sin käraste.

Man skall var torsdagskväll sätta sina skor
i J. Då skall man säga: "Jag sätter mina
skor i J för att drömma om min käraste. Är han
rik så rider han. Är han fattig går han. Är han
ärlig tager han mig i hand."

Då man ligger på ett obekant ställe, så
skall man räkna alla fönsterrutorna och golv
täljorna. Det man då drömmer är sant